

**Нікітіна Марія**  
*учениця 10 класу ліцею*  
*«Надворсклянський» №21*  
*Полтавської міської ради*  
(науковий керівник – О. Костенко)  
(м. Полтава)

## **ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ЯК ГОЛОВНА ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ**

В умовах сучасного розвитку суспільства ми не можемо уявити своє життя без інформації, отриманої із засобів масової інформації та інтернету. Інформації стає все більше і людина просто не може до кінця її оцінити, опрацювати. Зазвичай вся інформація приймається як істина, і це призводить до спотворення масової свідомості.

У сучасному суспільстві ЗМІ не лише виконують інформаційну функцію, а й активно формують громадську думку, політичні погляди та патріотичні настрої. Умови інформаційної війни накладають свої виклики на інструменталізацію історії, враховуючи активне використання інформаційних технологій для маніпулювання вузькою чи широкою аудиторією. Питання інструменталізації історії в епоху інформатизації під час гібридних воєн включає в себе наступні ключові аспекти:

- намагання впливати на громадську думку через дезінформацію та маніпуляцію історією. Технології використовуються для створення фальшивих історичних наративів або переосмислення фактів для впливу на громадське мислення;

- кібератаки на історичні архіви та бази даних. Атаки на ці дані можуть спрямовуватися на знищення інформації, зміну історичних фактів або навіть витворення фальшивих записів;

- використання соціальних мереж як засобу впливу на громадську думку стає ключовим елементом інформаційної війни. Маніпуляція історією через соціальні платформи може призводити до швидкого поширення спотвореної інформації та формування вигідних для агресора наративів [3, с. 94].

Події сьогодення показали, що росія разом з бойовими діями проводить проти України масштабну агресивну інформаційну війну, яка є додатковими загрозами національній безпеці нашої країни. Власне, проти країни вже давно здійснюються інформаційні атаки, які дестабілізують ситуацію в країні, а часом і створюють негативний імідж у світі. Сьогодні наша держава є одним із епіцентрів ІТ-боротьби.

В науковій літературі використовується досить багато різних формулювань інформаційної війни та їх класифікацій. Вони мають, як переваги,

так і недоліки, що не дозволяє виділити якесь одне трактування. Однак усі разом ці визначення достатньо повно виділяють у сучасному суспільстві взаємини, соціальні явища та процеси, які можна виділити в окрему групу з умовною назвою «інформаційна війна». Інформаційна війна є особливим викликом, що стоїть перед сучасною системою цінностей. Інформаційні війни є не менш небезпечними ніж класичні війни, а інколи навпаки – є більш непередбачуваними та масштабними. Інформаційні війни можуть набувати різних форм та протікати з різною інтенсивністю, позначаючись при цьому на економічному, політичному, соціальному житті однієї або і більше держав [1, с. 113].

Засоби та методи ведення інформаційної війни включають різноманітні технології і стратегії (розповсюдження дезінформації, маніпуляцію інформацією, психологічний вплив на маси, створення фейкових новин та образів, провокації тощо), які використовуються для маніпулювання та впливу на громадську думку, сприяють поширенню певних ідеологій та дезінформації. Засоби та методи ведення інформаційної війни постійно розвиваються і ускладнюються і все активніше використовуються для досягнення політичних, економічних або військових цілей.

Умови інформаційної війни надають інструменталізації історії нові виклики та можливості. В умовах активного використання технологій для дезінформації, маніпуляції та кібератак, важливо розвивати заходи кібербезпеки, інструменти виявлення дезінформації та підвищувати обізнаність громадськості. Захист цілісності історичних даних має вирішальне значення для збереження об'єктивності та надійності історичних наративів у цифрову епоху.

ЗМІ є головним засобом інформаційних воєн. Вони можуть впливати на громадську думку, поширювати дезінформацію, контролювати інформаційний доступ, створювати психологічний ефект на аудиторію та захищатися від дезінформації, можуть бути використані для здійснення кібератак. Це робить їх одними з найважливіших інструментів у сучасних конфліктах [4].

Інформаційна війна, розв'язана російською федерацією проти України, є найбільшим випробуванням за всю історію нашої держави. Ця війна суттєво відрізняється від класичної інформаційної війни і має ряд особливостей. Країна-агресорка продовжує використовувати агресивні форми інформаційно-психологічної та відвертої пропаганди проти України, спрямовані на згуртування власного населення, дестабілізацію внутрішньої ситуації в нашій державі, а також «легітимізацію» своїх агресивних дій в країні. Інформаційна війна проти України спрямована не лише на розхитування ситуації всередині держави, а і на створення негативного іміджу України в світі.

Проти України широко використовуються сучасні технології негативного інформаційно-психологічного впливу, що створює загрозу національному

інформаційному простору та державному суверенітету країни. Наразі можна констатувати, що в Україні через посилення негативного зовнішнього впливу на інформаційний простір існує загроза поступового та свідомого знищення суспільних цінностей та ідентичності нації. Забезпечення інформаційної безпеки України в умовах психологічної нестабільності та негативного впливу інформації та експансіоністсько-агресивної інформаційної політики Російської Федерації потребує консолідації зусиль на всіх рівнях державної влади та громадянського суспільства.

В умовах сучасних інформаційних воєн, політики експансії РФ, національний інформаційний простір України не є повністю захищеним від зовнішніх негативних пропагандистських та інформаційно-психологічних впливів та від загроз. Тому захист інформаційного суверенітету, створення потужної та ефективної системи інформаційної безпеки в Україні, розробка ефективних стратегій і тактик боротьби з комунікаційними загрозами мають стати пріоритетними завданнями державних органів та недержавних організацій. Вирішення проблеми інформаційних загроз країні дасть змогу забезпечити захист інтересів суспільства і держави.

#### **Список використаних джерел :**

1. Абакумов В. М. Інформаційні війни як одна із форм реалізації загроз інформаційній безпеці держави. *Право і Безпека*. 2008. №7. С. 34–39.
2. Корсунський С. Інформаційна складова війни: як росія намагається послабити підтримку Заходу. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/informatsiyna-viyna-rosiyskyy-vplyv/31811302.html> (дата звернення 18.10.2023).
3. Остроухов В. В., Присяжнюк М. М. Інформаційна безпека держави. Київ : Ліра-К, 2021. 412 с.
4. Проноза І. І. Засоби масової інформації і комунікації в інформаційній війні як сучасна політична практика. *Науковий журнал «Політикус»*. 2020. № 3. С. 65–69.

**Ольховська Людмила**

*провідна наукова співробітниця  
Полтавського літературно-меморіального  
музею В. Г. Короленка  
(м. Полтава)*

### **ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО ПРО ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВЛАСНИХ ПОДОРОЖНІХ ЗАМАЛЬОВОК 1893 РОКУ. ФІНЛЯНДІЯ. ШВЕЦІЯ. ДАНІЯ. АНГЛІЯ)**

У 1893 році видатний письменник Володимир Короленко разом із журналістом Сергієм Протопоповим відправляється у найбільш грандіозну подорож у своєму житті – до Сполучених Штатів Америки. Вибір маршруту із